

XVI Eesti külade Maapäeva sõnumid

1. Kogukond saab kaasa rääkida enne oluliste ruumiotsuste tegemist.

Soovime kujundada otsustusviisi, kus kohalikud elanikud ja kogukonnad saavad oluliste ruumiotsuste tegemisel kaasa rääkida juba siis, kui arenduse asukohta ja põhilahendusi on veel võimalik mõjutada. Selleks on oluline õigeaegne ligipääs vajalikule infole ning suure mõjuga otsuste puhul võimalus saada sõltumatut eksperdiabi.

2. Suure arendussurvega piirkondades vaatame arenduste koosmõju tervikuna.

Soovime, et olulisi arendusi vaadataks lisaks üksikotsustele ka piirkonna tervikust lähtudes. Koostöös saame hinnata nende koosmõju elukeskkonnale, taristule ja piirkonna tulevikule ning kokku leppida, kuidas kujuneb vastutus tervikpildi eest.

3. Kogukond on kohaliku omavalitsuse sisuline koostööpartner.

Külavanemad, külaseltsid ja teised kogukonnaühendused toovad otsustesse kohalikke teadmisi ja kogemusi. Soovime, et kogukonnad oleksid oluliste otsuste ettevalmistamisse kaasatud varakult ja sisuliselt ning et nende teadmisi ja ettepanekuid kasutataks ühiste lahenduste kujundamisel.

4. Noored ja uued elanikud kujundavad koos oma kodukoha tulevikku.

Loomes koos rohkem võimalusi noorte ja uute elanike osalemiseks kohalikus elus ja otsustamises. Nii saavad eri põlvkonnad ja erineva taustaga inimesed anda oma panuse kogukonna arengusse ning kujundada ühiselt kodukoha tulevikku.

5. Kohalikule omaalgatusele järgneb lihtne ja piisav tugi.

Soovime, et head kogukonnaalgatused leiaksid võimaluse teoks saada. Selleks saame koos muuta kohaliku omaalgatuse toetamise lihtsamaks, vähendada taotlemise ja aruandluse bürokraatiat, suurendada võimalusel toetuste mahtu ning leida viise, kuidas arvestada toetuste juures ka vabatahtlikku panust. Avaliku raha kasutamisel saame võimalusel väärtustada ka kohalikke tegijaid ja tootjaid.

6. Kogukondade aeg kulub tegutsemisele, mitte liigsele bürokraatiale.

Kujundame kogukonnatoetuste süsteemi, mis on arusaadav, proportsionaalne ja jõukohane ka väikesele külaseltsile. Kohalik omavalitsus saab olla taotlejale nõustaja ja partner ning kogukondadega koos otsida võimalusi, kuidas toetuste taotlemist ja aruandlust lihtsustada.

7. Kohalikud kogukonnad kujundavad koos oma piirkonna arengusuundi.

LEADER-programm annab hea võimaluse tuua kogukondade teadmised ja vajadused piirkonna arengusse. Soovime seda võimalust tugevdada, et kogukonnad, kohalikud omavalitsused ja teised piirkonna partnerid saaksid ühiselt kujundada arenguvajadustest lähtuvaid prioriteete ning suunata nende elluviimiseks vajalikku toetust. Selle eelduseks on paindlik ja piisav rahastus.

8. Kohalikud head ideed saavad areneda koostöös.

Kogukondade algatused saavad rohkem jõudu, kui nende ümber koonduvad kohalikud omavalitsused, ettevõtjad ja teised partnerid. Koos saame häid ideid edasi arendada, leida neile sobivaid partnereid ning luua võimalusi nende elluviimiseks.

9. Kohalik elu pakub võimalusi osaleda, õppida ja tegutseda.

Koostöös saame hoida ja arendada kogukondlikku tegevust, huvitegevust ning eri põlvkondade koostööd. Oluline on, et huviharidusel ja huvitegevusel oleks stabiilne alus ning et jätkuks investeeringud kogukondade arengusse.

10. Kogukonna kasutuses on sobiv ja paindlik ruum.

Koolid, rahvamajad, raamatukogud, endised avalikud hooned ja muud ühiskasutatavad ruumid saavad olla erinevate kohalike tegevuste kandjaks. Koostöös saame edendada ruumide riskasutust ning üle vaadata nõuded, mis muudavad väikeste kogukonnaruumide paindliku kasutamise põhjendamatult keeruliseks.

11. Kogukonna võimalus kaasa rääkida ei sõltu selle suurusest ega asukohast.

Soovime, et igal kogukonnal oleks võimalus oma elukeskkonna ja kohaliku elu korraldamises kaasa rääkida. Võrdsed võimalused sünnivad koostöös, kus väärtustatakse nii väikeseid kui ka suuri kogukondi ning kus regionaalpoliitika aitab vähendada piirkondade erinevaid võimalusi.

12. Kogukond on kohaliku omavalitsuse partner ka igapäevase kohaliku elu korraldamisel.

Kaasamine saab alata juba enne otsuste tegemist. Koostöös saame paremini märgata ja väärtustada kogukondade ning vabatahtlike panust ning kujundada avaliku raha kasutamist viisil, mis toetab inimesi ja ühendusi, kes oma piirkonnas päriselt tegutsevad.

13. Kogukonnad on valmis kriisideks ja oskavad kriisi ajal usaldusväärset infot jagada.

Kriisivalmidus sünnib koostöös. Saame koos korraldada kriisiõppusi, arendada toimivat kohalikku teavitust ning luua kogukondadele võimalusi kriisiks valmistuda, õppida ja harjutada. Päästeameti, Kaitseliidu, Naiskodukaitse, kohalike omavalitsuste ja teiste partneritega koostöös saame tugevdada ka usaldusväärseid teavituskanaleid.

14. Kogukond on kohaliku kriisivalmiduse oluline osa.

Kohaliku kriisivalmiduse tugevdamisel saame koos kaasata kogukondi kriisiplaanide koostamisse ja kujundada piirkondlikke kriisivõrgustikke. Koostöös Päästeameti, Kaitseliidu ja teiste partneritega saame selgemalt kokku leppida eri osapoolte rollid ning arendada kogukondlikku kerksust.

Maapäeva arutelud ja ettepanekud annavad sisendi ka Eesti ees seisvateks Riigikogu valimisteks. Kogukondade jaoks on oluline, et kohaliku elu küsimused, piirkondade erinevad vajadused ja inimeste võimalused oma kodukoha arengus kaasa rääkida oleksid ka riiklikes otsustes nähtavad.

Nüüd algab järgmine töö. Maapäeva sõnumeid saab edasi arendada konkreetseteks ettepanekuteks nii riigi ja kohalike omavalitsuste kui ka kogukondade enda tegevuseks. Kõige olulisem on, et need sünniksid koostöös ja jõuaksid ka tegudeni.